

05.02.2018.

Privrednici u našoj zemlji plaćaju više od 3.000 parafiskalnih nameta. USAID, u okviru projekta reforme fiskalnog sektora, podržava uspostavu registra ovih obaveza na različitim nivoima vlasti u zemlji da bi osigurali transparentnije trošenje budžetskih prihoda prikupljenih na ovaj način. Uspostavom registra parafiskalnih obaveza do unapređenja poslovnog ambijenta i snažnije domaće ekonomije.

Za mala i srednja preduzeća smatra se da su generatori i nosioci privrednog razvoja u Federaciji. Bogati resursi kamena u Hercegovini doveli su do ekspanzije onih koji se bave obradom ovog građevinskog materijala. Zanimanje klesar nije popularno, kao ona na biroima za zapošljavanje, ali omogućava solidne prihode.

Samo u Jablanici postoji više od 20 firmi koje se bave obradom kamena - od kiparstva do građevinarstva. Bilo bi ih i više da im je kamen dostupniji.

"Glavna stvar je što nismo izvadili kamen iz brda, ovdje može biti i zlato, ali ne možemo vaditi kamen. Pravo na vađenje kamena imaju državne firme i jedna je legalna u Jablanici, gdje je centar eksplotacije. 20% domaćih materijala prerađujemo, a 80% uvozimo. I Kinezi su otvorili eksplotaciju u Stocu", navodi Nezir Kevrić, predsjednik Klastera kamena Hercegovina.

Naknade i razni nameti dodatno otežavaju planove onima koji bi ulagali u širenje proizvodnje.

"Kad se traži potvrda od Porezne uprave da ste sve platili - treba platiti još i izdavanje 20 KM. To je isto kad bih ja nekom napravio uslugu i naplatio izdavanje računa. Ili za zahtjev u Elektroprivredi da trošite više struje - oni traže 30 KM. To su privrednike nelogične stvari", nabraja Kevrić.

Registrar parafiskalnih nameta, na kojem radi USAID, trebao bi olakšati privrednicima snalaženje šta su obavezni plaćati, a šta ne.

"U Federaciji mi uzimamo stvarni broj taksi, odnosno naknada, a ne pojedinačne tarife taksi i naknada, što neko ponekad može protumačiti da ih je tri ili četiri hiljade - to je preuvečano. Postoji oko 375 taksi i naknada širom Federacije, oko 240-250 u Republici Srpskoj i oko 120 u Distriktu Brčko. Kada se spominje brojka od više hiljada taksi i naknada, tada su pobrojane tarife, a ne stvarne takse ili naknade. Ako ste firma koja ima sjedište u nekom kantonu, vi plaćate naknadu u tom kantonu, a ne naknade u svim", objašnjava Mark Campbell, šef USAID-ovog FAR projekta.

Poslodavci priču o nepovoljnem privrednom ambijentu potkrepljuju podacima Svjetske banke.

"Mi u BiH imamo jedan od najmanjih poreza na dobit - 10%. Jedino je u Crnoj Gori manji - 9%. Ali ako se uzmu parafiskalni nameti, realna stopa poreza na dobit je 24%", tvrdi Adnan Smailbegović, predsjednik Udruženja poslodavaca FBiH.

To nisu jedine zamjerke poslodavaca. Ukazuju da je mnogo komplikacija, ali što je najvažnije - svaka ima svoju cijenu.

"Konobar u hotelu s 4 ili 5 zvjezdica treba da ima certifikat. Za taj certifikat će polagati u Ministarstvu finansija, pa se tamo formira komisija i to se plaća. I sve su to parafiskalni nameti. Ja razumijem kad doktoru specijalisti treba stručni ispit pa se formira komisija, ali za konobara - pa to je obuka od 10 dana", nastavlja Smailbegović.

U Ministarstvu finansija rade na izradi zakonskog okvira koji će onemogućiti općinama i kantonima uvođenje novih i povećanje postojećih nameta.

"Nivo tih parafiskalnih nameta na nivou Federacije je mali. Bilo je pokušaja ukidanja nameta za šumarstvo i vodoprivredu, a razmišljanja su da se smanje za zaštitu zaposlenosti, tj. fondova koji idu za zapošljavanje. To su jedine stvari koje Vlada može uraditi i za šta je nadležna. Broj parafiskalnih nameta daleko je veći na općinskim i kantonalnim nivoima", ističe Zlatko Hurtić, savjetnik premijera FBiH.

Prema Campbelju, problem je taj da postoje takozvane parafiskalne takse i naknade:"Primjera radi, u Federaciji BiH postoje opća vodna naknada i posebna naknada za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća. Obje ove naknade poslodavci plaćaju u iznosu 0,5% od troškova neto plata. Ove naknade nisu naknade za izvršene usluge. To je u suštini skriveni porez. Isti slučaj je i sa naknadom za općekorisne funkcije šuma, koja je u proceduri izmjene ovog načina obračuna, ali procedura još nije završena"

Teško je očekivati da će na lokalnom nivou imati mnogo razumijevanja za opterećenja privrednika jer od nameta zavise.

"Tako će nastati rupa i povećat će se deficit koji je ionako veliki i oni neće zadovoljiti potrebe preuzete iz budžeta", upozorava Hurtić.

U RS-u trenutno se vrši provjera svih taksi i parafiskalnih nameta. One koje ne budu zakonski regulisane - prestat će biti naplaćivane. U USAID-u slično očekuju da se desi i u Federaciji. Jedan od njihovih prijedloga reforme fiskalnog sektora i opravdanosti plaćanja je da vrijednost takse bude proporcionalna usluzi. Uz uvođenje registra parafiskalnih nameta i smanjenjem obaveza plaćanja korištenja prirodnih resursa, kao i administrativnih usluga, poslovni ambijent trebao bi biti povoljniji za one koji nude posao i one koji ga traže.

O stvaranju povoljnijeg poslovnog ambijenta koji bi stimulirao investitore i povezao cijeli ekonomski prostor u zemlji u emisiji Federacija plus govorili su direktor Udruženja poslodavaca FBiH Mladen Pandurević i predsjednik nevladinih Udruženja za poduzetništvo i posao Tomislav Majić.

Izvor: www.akta.ba